

Phẩm 4: ĐỊA DIỆM TUỆ

Phật tử đã nghe hạnh rộng lớn
Giáo pháp thắng diệu thật nhiệm mầu
Ai nấy vui mừng khôn xiết kể
Rải các hoa thơm cúng dường Phật
Trong lúc diễn thuyết diệu pháp này
Trời đất, biển lớn, đều chấn động
Tất cả Thiên nữ cùng vui mừng
Âm thanh hòa nhã tán thán Phật
Tự Tại Thiên vương cũng sung sướng
Mưa báu ma-ni cúng dường Phật
Khen Phật cứu đời, nên xuất thế
Diễn thuyết công đức hạnh cao tột
Thật nghĩa các địa của bậc trí
Trăm ngàn muôn kiếp thật khó gặp
Ta nay hốt nhiên lại được nghe
Thắng hạnh Bồ-tát, diệu pháp âm
Xin hãy diễn thuyết trí tuệ sáng
Các địa quyết định đạo rốt ráo
Lợi ích tất cả các đại chúng
Phật tử nơi đây đều thích nghe
Tâm lớn dũng mãnh Giải Thoát Nguyệt
Thưa với Bồ-tát Kim Cang Tạng
Xin hãy giảng thuyết các hành tướng
Từ đây an nhập Địa thứ tư.

Bấy giờ, Bồ-tát Kim Cang Tạng nói với chúng Bồ-tát:

–Phật tử! Bồ-tát đã đạt thanh tịnh, thông suốt ở Địa thứ ba, muốn nhập Địa thứ tư, phải nhờ nơi mười pháp sáng. Mười pháp đó là gì?

1. Suy xét cõi chúng sinh.
2. Suy xét thế giới.
3. Suy xét cõi pháp chân thật.
4. Suy xét cõi hư không.
5. Suy xét Thức giới.
6. Suy xét cõi Dục.
7. Suy xét cõi Sắc.
8. Suy xét cõi Vô sắc.
9. Suy xét cõi tâm chí vui vẻ thù thắng.
10. Suy xét cõi tâm chí rộng lớn.

Nhờ mười pháp này, Bồ-tát nhập Địa thứ tư.

Phật tử! Bồ-tát đạt địa Diệm tuệ là do mười trí là pháp thành thực, làm tăng trưởng nhà Như Lai để đạt pháp thể đó. Mười trí ấy là gì?

1. Tâm không thoái chuyển.
2. Vững tin Tam bảo để đạt rốt ráo.
3. Quán sát các hành thuộc tánh sinh diệt.

4. Quán sát, lý giải tánh của các pháp không sinh khởi.
5. Quán sự thành hoại của thế gian.
6. Quán vì nghiệp mà có sinh tử.
7. Quán sinh tử, Niết-bàn.
8. Quán nghiệp nơi cõi của chúng sinh.
9. Quán quá khứ, vị lai.
10. Quán không tánh, không cùng tận.

Bồ-tát thành tựu mười trí là pháp thành thực, làm tăng trưởng nhà Như Lai, đạt được pháp thể.

Lại nữa, Phật tử, Khi Bồ-tát trụ ở địa này, tùy ở nội thân trụ quán toàn thân; khởi dậy ngọn lửa tinh tấn biết đúng để đoạn trừ ưu não, tham lam của thế gian; Tùy ở ngoại thân trụ quán toàn thân; khởi dậy ngọn lửa tinh tấn biết đúng để đoạn trừ ưu não, tham lam của thế gian.

Tùy ở nội ngoại thân trụ quán toàn thân; khởi dậy ngọn lửa tinh tấn biết đúng để đoạn trừ ưu não, tham lam của thế gian.

Đối với cảm thọ bên trong, bên ngoài, cả trong lẫn ngoài, tâm bên trong, tâm bên ngoài, tâm cả trong lẫn ngoài, đều cũng như vậy. Tùy nội pháp trụ quán toàn pháp, quán toàn thân; khởi dậy ngọn lửa tinh tấn biết đúng để đoạn trừ ưu não, tham lam của thế gian.

Tùy ngoại pháp trụ quán toàn pháp, quán toàn thân; khởi dậy ngọn lửa tinh tấn biết đúng để đoạn trừ ưu não, tham lam của thế gian.

Tùy nội ngoại pháp trụ quán toàn pháp, quán toàn thân; khởi dậy ngọn lửa tinh tấn biết đúng để đoạn trừ ưu não, tham lam của thế gian.

Bồ-tát siêng ngăn chặn pháp ác chưa sinh, luôn cảnh giác tâm mình, đoạn trừ pháp ác đã sinh và luôn cảnh giác tâm mình, phát sinh pháp lành chưa sinh, luôn nhắc nhở tâm mình; giữ gìn và phát triển pháp lành đã sinh, luôn nhắc nhở tâm mình.

Bồ-tát tu Dục đẳng trì đoạn hành, thành tựu thần thông, nương tựa vào sự xa lìa, vào không nhiễm ô, vào tịch diệt, và hồi hướng bằng Xả.

Tu cần, tâm quán trì đoạn hành, thành tựu thần thông, nương tựa vào sự xa lìa, vào không nhiễm ô, vào tịch diệt, và hồi hướng bằng Xả.

Bồ-tát tu các căn Tín, Tấn, Niệm, Định, Tuệ nương tựa vào sự xa lìa, vào không nhiễm ô, vào tịch diệt, và hồi hướng bằng Xả.

Tu các lực Tín, Tấn, Niệm, Định, Tuệ nương tựa vào sự xa lìa, vào không nhiễm ô, vào tịch diệt, và hồi hướng bằng Xả.

Bồ-tát tu các đẳng giác chi: Niệm, Trạch pháp, Tinh tấn, Hỷ, Khinh an, Định, Xả, nương tựa vào sự xa lìa, vào không nhiễm ô, vào tịch diệt, và hồi hướng bằng Xả.

Tu chánh kiến, chánh niệm, chánh tư duy, chánh ngữ, chánh nghiệp, chánh mạng, chánh tinh tấn, chánh định, chánh tuệ, nương tựa vào sự xa lìa, vào không nhiễm ô, vào tịch diệt, và hồi hướng bằng Xả.

Bồ-tát tu tập các pháp Bồ-đề này, chỉ vì thương yêu tất cả chúng sinh, mà phát nguyện lớn để cứu độ, lấy đại Bi làm gốc, thành tựu đại Từ, suy xét Nhất thiết trí, phát nguyện trang nghiêm cõi Phật, phát lực, pháp không sợ, pháp Bất cộng, tiếng tốt, tiếng hay của Như Lai, mong cầu pháp thù thắng lâu dài, tùy thuận pháp giải thoát sâu xa của Phật mà thực hành, quán sát phương tiện khéo léo rộng lớn.

Phật tử! Khi Bồ-tát trụ địa Diệm tuệ này đoạn trừ tất cả các hoặc, vi tế như thân

kiến, chấp ngã, chứa nhóm, tham vương. Trừ bỏ mọi tạp nhiễm không nên làm mà các Đức Phật chê trách, thực hành hạnh chân chánh của Bồ-tát và việc được chư Phật khen ngợi. Nhờ đó dần dần đầy đủ đạo Bồ-tát, phát khởi trí tuệ phương tiện, như thật tu tập các pháp, đạt các tâm nhu hòa, nhẫn nhục, gắng nhận, lợi ích, không tạp nhiễm, mong cầu pháp thù thắng lâu dài, tâm trí cao thượng, tâm cứu độ chúng sinh, tâm tôn trọng tùy thuận Thầy Tổ, tâm thực hành đúng pháp, tâm biết ân đức; các tâm ấy thuận hợp, sống chung an lạc, ngay thật, nhu hòa, không mê mờ, không đua nịnh, kiêu mạn, khéo tùy thuận lời dạy dỗ.

Bồ-tát thành tựu nhẫn nhục, điều phục, vắng lặng; theo những thành tựu đó mà suy xét, thực hành, làm thanh tịnh hạnh nghiệp của địa này, luôn siêng năng, không nhiễm ô, chẳng thoái lui, rộng lớn, dũng mãnh không ai bằng hay hơn được; tinh tấn thành tựu chúng sinh, phân biệt rõ đạo, phi đạo. Tâm chí Bồ-tát càng thanh tịnh, tăng thượng, nhớ kỹ, thù thắng, sáng suốt, nhạy bén, căn lành trong sạch, đoạn trừ như uế, nghi hoặc của thế gian, hiển hiện tánh không nghi, chứng đạt hỷ, khinh an, nhờ Như Lai gia hộ nên thành tựu tâm ý vui vẻ vô lượng.

Bồ-tát trụ ở địa này, dùng kiến kiến giải và nguyện lực rộng lớn để gặp được vô số trăm ngàn vạn ức Phật. Gặp Phật, Bồ-tát dùng tâm thanh tịnh rộng lớn, cung kính, tôn trọng, phụng sự, cúng dường các thứ y phục, thức ăn, đồ ngồi, thuốc men, các vật cần dùng, phụng hiến cho Bồ-tát các thứ tạo an lạc vi diệu, cung kính đối với chúng Tăng, hồi hướng căn lành lên đạo Vô thượng Bồ-đề, ân cần phụng sự các Đức Như Lai. Còn ở chỗ Phật, thì cung kính nghe pháp, nghe rồi thọ trì, tùy khả năng tu tập, vững tin, xuất gia trong giáo Phật pháp. Bồ-tát dần dần có tâm thanh tịnh tăng thượng, tánh tin hiểu bình đẳng, căn lành đã có càng thù thắng thanh tịnh.

Phật tử, ví như thợ vàng khéo léo, làm các đồ trang sức bằng vàng, thì những thứ khác sẽ không sánh bằng. Phật tử, Bồ-tát này cũng thế, có các căn lành mà tất cả căn lành của các Bồ-tát nơi địa dưới không hơn được. Phật tử, ví như ngọc ma-ni ánh sáng rực rỡ mà các vật báu khác không hơn được, cho dù mưa, gió, nước trong khắp thế gian cũng không thể làm mất ánh sáng ấy. Ánh sáng trí tuệ của Bồ-tát này, tất cả ma oán, phiền não hiện hành đều không che lấp được. Trong bốn Nhiếp pháp, Bồ-tát tu nhiều về đồng sự, trong mười Ba-la-mật, Bồ-tát tu nhiều về Tinh tấn ba-la-mật, các Ba-la-mật khác thì tùy sức tùy phần mà tu tập.

Phật tử! Đó là lược nói về địa Diệm tuệ thứ tư của Bồ-tát. Bồ-tát trụ nơi địa này, thọ sinh thường làm Thiên vương Dạ-ma, đầy đủ uy lực giáo hóa chúng sinh, khiến chúng sinh đoạn trừ tà kiến, an trụ chánh kiến. Làm những việc như Bố thí, Ái ngữ, Lợi hành, Đồng sự đều không rời suy nghĩ về Phật, về Pháp, về Tăng, về Bồ-tát, về hạnh Bồ-tát, về giải thoát, về các trụ địa, về diệu lực của Phật, về pháp không sợ, pháp Bất cộng của Phật, cho đến không rời suy nghĩ về hình tướng thắng diệu tương ứng với trí Nhất thiết trí. Lại nguyện: Ở trong chúng sinh, ta luôn là người đứng đầu, thù thắng vi diệu, vô thượng; là người dẫn đường, là tướng soái, cho đến nguyện làm chỗ nương tựa để đạt trí Nhất thiết trí. Nếu siêng năng phát khởi sự tu tập, thì sớm đạt câu-chi Tam-muội của Bồ-tát, gặp câu-chi Đức Phật, và được Phật gia hộ, khiến thông hiểu tất cả, làm chuyển động câu-chi thế giới, đi khắp câu-chi cõi nước, soi chiếu câu-chi, thành tựu câu-chi loài chúng sinh, sống câu-chi kiếp; mỗi thân hiện câu-chi Bồ-tát bạn. Nhờ nguyện lực thù thắng, nên mọi việc đi lại, thần thông án sáng thân tướng, mắt cảnh giới, âm thanh, hành động, trang nghiêm, hiểu biết gìn giữ, tạo tác, dù đủ trải qua câu-chi

kiếp cũng không thể nói hết.

Bất giờ, Bồ-tát Kim Cang Tạng muốn nêu lại nghĩa trên bèn nói kệ rằng:

*Bồ-tát thanh tịnh Địa thứ ba
Quán sát chúng sinh cảnh pháp giới
Không, thức, dục, sắc và vô sắc
Tâm ý thù thắng an nhập
Trụ địa Diệm tuệ của Bồ-tát
Ở nhà Như Lai không thoái chuyển
Tin Phật, Pháp, Tăng không hoại
Quán pháp sinh diệt, không sinh khởi
Quán đời thành hoại, do nghiệp sinh
Sinh tử Niết-bàn và các nghiệp
Quá khứ, vị lai tánh không cùng
Tu hành như thế ở nhà Phật
Đã đạt giáo pháp, Từ bi tăng
Chuyên cần tu tập bốn Niệm trụ
Thân, thọ, tâm, pháp; quán trong ngoài
Trừ sạch tham ái của thế gian.
Bồ-tát tu tập bốn Chánh đạo
Trừ diệt pháp ác, tăng pháp lành
Lại tu Thân tức và Căn, Lực
Với bảy Giác phần, tám Thánh đạo
Vì độ chúng sinh tu giác phần
Thệ nguyện gìn giữ gốc Từ bi.
Cầu Nhất thiết trí nghiêm cõi Phật.
Lại duyên mười Lực của Như Lai
Bốn Vô úy, pháp Bất cộng
Tướng tốt thù thắng, giọng nói hay
Cầu đạo vi diệu, pháp giải thoát
Tìm phương tiện lớn, tu Giác phần
Sáu hai kiến chấp, thân kiến: Góc
Ngã cùng ngã sở, vô số loại
Uẩn giới và xứ, các chấp trước
Ở Địa thứ tư trừ sạch hết
Những loại phiền não mà Phật quở
Những nghiệp vô ích đều từ bỏ
Các nghiệp thanh tịnh được Phật khen
Vì độ chúng sinh nên tu tập
Bồ-tát siêng tu không lười mỏi
Đạt được đầy đủ mười tâm pháp
Chuyên cầu Phật đạo không chán mệt
Mong được quán đỉnh độ chúng sinh
Cung kính thầy tổ tu pháp thành
Biết ân, sám hối, không sân hận
Trừ bỏ kiêu mạn tâm nhu hòa*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Ngày đêm tinh tấn không thoái chuyển
Tâm ý cảnh giới luôn thanh tịnh
Chí nguyện tăng trưởng quyết không quên
Thông hiểu vững chắc, căn lành lớn
Trừ sạch trần cấu và lưới nghi
Vì không nghi hoặc được an ổn
Nhờ Phật gia hộ chí không lờng
Bồ-tát an trụ địa Diệm tuệ
Cúng dường vô số Đức Như Lai
Nghe thọ chánh pháp rồi xuất gia
Vững chắc mạnh mẽ như vàng ròng
Bồ-tát địa này đủ công đức
Dùng chí phương tiện tu hành đạo
Không bị tâm ma làm thoái chuyển
Ví như ngọc báu không gì hoại
Thường làm Thiên vương cõi Dạ-ma
Đầy đủ quyền lực mọi người tôn
Hóa độ chung sinh trừ ác kiến
Chuyên cầu chsi Phật tu nghiệp lành
Bồ-tát tăng trưởng sức tinh tấn
Đạt được câu-chi Tam-ma-địa
Nếu dùng nguyện lực và chí lực
Vượt hơn số này nhiều vô kể
Do vậy Bồ-tát Địa thứ tư
Siêng năng tu tập đạo vi diệu
Công đức tương hợp chí biết đúng
Tôi vì Phật tử giảng thuyết xong

